

SKLEP SVETA 2013/730/SZVP

z dne 9. decembra 2013

v podporo dejavnostim SEESAC za razorožitev in nadzor nad oborožitvijo v Jugovzhodni Evropi v okviru strategije EU za boj proti nedovoljenemu kopičenju osebnega in lahkega orožja in pripadajočega streliva

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji ter zlasti členov 26(2) in 31(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet je 13. decembra 2003 sprejel evropsko varnostno strategijo, v kateri je določenih pet ključnih izzivov za Unijo: terorizem, širjenje orožja za množično uničevanje, regionalni konflikti, odpoved države in organizirani kriminal. Posledice nedovoljene proizvodnje in prenosa konvencionalnega orožja ter prometa z njim, vključno z osebnim in lahkim orožjem (v nadaljnjem besedilu: SALW - *small arms and light weapons*), ter njegovega pretiranega kopičenja in nenadzorovanega širjenja so osrednji problem štirih od teh petih izzivov. To povečuje negotovost v Jugovzhodni Evropi, v njenih sosednjih regijah in številnih drugih območjih po svetu, zaostruje konflikte in spodbuja pokonfliktno gradnjo miru ter s tem resno ogroža mir in varnost.

(2) Evropski svet je 15. in 16. decembra 2005 sprejel strategijo EU za boj proti nedovoljenemu kopičenju SALW in pripadajočega streliva ter trgovini z njim, s katero je določil smernice za ukrepanje Unije v zvezi s SALW. V tej strategiji sta Balkan in Jugovzhodna Evropa opredeljena kot regija, kjer je prekomerno kopičenje in širjenje SALW še posebno velik problem. V njej je navedeno, da bo Unija posebno pozornost namenila Srednji in Vzhodni Evropi, ter s posebnim sklicevanjem na Balkan poudarjeno, da bo podpora učinkovitemu multilateralizmu in ustreznim regionalnim pobudam zagotovila učinkovit instrument za njeno izvajanje. V tej strategiji se poleg tega posebej spodbuja potreba po sodelovanju v prizadevanjih, da se v Vzhodni Evropi zmanjšajo presežne zaloge SALW, ki izhajajo iz hladne vojne.

(3) Leta 2012 so vse države članice ZN na drugi konferenci za pregled Akcijskega programa ZN za preprečevanje vseh vidikov nezakonitega trgovanja z osebnim in lahkim orožjem, boj proti njim in njihovo izkoreninjenje (v nadaljnjem besedilu: akcijski program ZN), ki je bil sprejet 20. julija 2001, ponovno poudarile svojo zavezanost k preprečevanju nedovoljene trgovine s SALW ter se zavzele za ukrepe, s katerimi bi dodatno razširili učinkovito vlogo, ki jo lahko imajo regionalne in podregionalne organizacije pri izvajanju akcijskega programa ZN in mednarodnega instrumenta, ki bi državam omogočil pravočasno in zanesljivo prepoznavanje in izsleditev nedovoljenega osebnega in lahkega orožja (v nadaljnjem besedilu: mednarodni instrument za izsleditev).

(4) Center jugovzhodne in vzhodne Evrope za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem (v nadaljnjem besedilu: SEESAC), ki je bil leta 2002 ustanovljen v Beogradu in deluje pod skupnim mandatom Programa Združenih narodov za razvoj (UNDP) in Sveta za regionalno sodelovanje (naslednik Pakta stabilnosti za Jugovzhodno Evropo), pomaga nacionalnim in regionalnim zainteresiranim stranem pri nadzoru nad SALW ter strelivom in zmanjševanju njegovega širjenja in zlorabe ter s tem prispeva k večji stabilnosti, varnosti in razvoju v Jugovzhodni in Vzhodni Evropi. SEESAC namenja posebno pozornost razvoju regionalnih projektov za reševanje vprašanja čezmejnega pretoka orožja.

(5) Unija je SEESAC že podprla s Sklepom Sveta 2002/842/SZVP, podaljšanim in spremenjenim s sklepoma Sveta 2003/807/SZVP⁽¹⁾ in 2004/791/SZVP⁽²⁾ z dne 22. novembra 2004. Unija je dejavnosti SEESAC za nadzor nad oborožitvijo nazadnje podprla s Sklepom Sveta 2010/179/SZVP⁽³⁾.

⁽¹⁾ Sklep Sveta 2003/807/SZVP z dne 17. novembra 2003 o razširitvi in spremembi Sklepa 2002/842/SZVP o izvajanju Skupnega ukrepa 2002/589/SZVP o prispevku Evropske unije v boju proti destabilizirajočemu kopičenju in razširjanju lahkega orožja in orožja majhnega kalibra v jugovzhodni Evropi (UL L 302, 20.11.2003, str. 39).

⁽²⁾ Sklep Sveta 2004/791/SZVP z dne 22. novembra 2004 o podaljšanju in spremembi Sklepa 2003/842/SZVP o izvajanju Skupnega ukrepa 2002/589/SZVP z namenom, da bi Evropska unija prispevala k boju proti destabilizirajočemu kopičenju in širjenju osebnega orožja in lahkega orožja v jugovzhodni Evropi (UL L 348, 24.11.2004, str. 46).

⁽³⁾ Sklep Sveta 2010/179/SZVP z dne 11. marca 2010 v podporo dejavnostim SEESAC za nadzor nad oborožitvijo na Zahodnem Balkanu v okviru strategije EU za boj proti nedovoljenemu kopičenju in trgovini z osebnim in lahkim orožjem (SALW) ter pripadajočim strelivom (UL L 80, 26.3.2010, str. 48).

- (6) Unija želi financirati še en projekt SEESAC za zmanjšanje grožnje nedovoljenega širjenja osebnega in lahkega orožja (SALW) in pripadajočega streliva ter trgovine z njim v Jugovzhodni Evropi, da bi še naprej prispevala k zmanjšanju tveganja njihove nedovoljene trgovine in tako dosegla zgoraj navedene cilje –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Unija zaradi izvajanja strategije EU za boj proti nedovoljenemu kopičenju in trgovini z osebnim in lahkim orožjem (SALW) ter pripadajočim strelivom in zaradi spodbujanja miru in varnosti podpira dejavnosti projekta za zmanjšanje grožnje nedovoljenega širjenja osebnega in lahkega orožja (SALW) in pripadajočega streliva ter trgovine z njim v Jugovzhodni Evropi, ki imajo naslednje specifične cilje:

- povečati varnost zalog SALW ter pripadajočega streliva v Jugovzhodni Evropi,
- zmanjšati razpoložljive zaloge SALW ter pripadajočega streliva v Jugovzhodni Evropi z dejavnostmi uničevanja,
- izboljšati označevanje in sledenje z zagotavljanjem podpore vzpostavitvi ali razširitvi obstoječih elektronskih sistemov za registracijo in evidentiranje orožja v Jugovzhodni Evropi,
- izboljšati nadzor nad SALW in pripadajočim strelivom s spodbujanjem in lažanjem širjenja znanja, izmenjave informacij in ozaveščanjem na podlagi tesnejšega regionalnega sodelovanja v Jugovzhodni Evropi,
- podpreti zbiranje nezakonitega SALW, eksplozivnih naprav in sredstev ter povezanega streliva pri prebivalcih držav jugovzhodne Evrope.

Člen 2

1. Za izvajanje tega sklepa je odgovoren visoki predstavnik Unije za skupno zunanjo in varnostno politiko (v nadaljnjem besedilu: VP).

2. Tehnična izvedba projekta iz člena 1 se zaupa SEESAC.

3. SEESAC opravlja svoje naloge v okviru odgovornosti VP. V ta namen se VP po potrebi dogovarja z UNDP, ki deluje v imenu SEESAC.

Člen 3

1. Finančna sredstva za izvajanje projekta iz člena 1, ki ga financira Unija, znašajo 5 127 650 EUR. Predvideni skupni proračun za celotni program je 14 335 403 EUR. Program sofinancirajo Unija, Ministrstvo za zunanje zadeve Kraljevine Norveške in upravičenec.

2. Odhodki, ki se financirajo iz sredstev, določenih v odstavku 1, se upravljajo v skladu s postopki in pravili, ki se uporabljajo za proračun Unije.

3. Komisija nadzira pravilno upravljanje odhodkov iz odstavka 1. Komisija v ta namen sklene ustrezen sporazum z UNDP, ki deluje v imenu SEESAC. V sporazumu je določeno, da SEESAC zagotovi razpoznavnost prispevka Unije, ustrezno njegovemu obsegu.

4. Komisija si prizadeva skleniti sporazum iz odstavka 3, kakor hitro je to mogoče po začetku veljavnosti tega sklepa. Če ima Komisija v tem postopku kakršne koli težave, o tem obvesti Svet, kakor tudi o datumu sklenitve sporazuma.

Člen 4

1. VP poroča Svetu o izvajanju tega sklepa na podlagi rednih četrtletnih poročil, ki jih pripravi SEESAC. Ta poročila so podlaga za ocenjevanje, ki ga izvede Svet.

2. Komisija poroča o finančnih vidikih projekta iz člena 1.

Projekt, ki je podrobneje opisan v Prilogi, financira Unija.

Člen 5

1. Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.
2. Ta sklep preneha veljati 36 mesecev po datumu sklenitve sporazuma iz člena 3(3). Ne glede na navedeno preneha veljati šest mesecev po začetku njegove veljavnosti, če navedeni sporazum do takrat ni sklenjen.

V Bruslju, 9. decembra 2013

Za Svet
Predsednica
A. PABEDINSKIENĖ

PRILOGA

Prispevek Evropske Unije k Projektu SEESAC za zmanjšanje grožnje nedovoljenega širjenja osebnega in lahkega orožja in pripadajočega streliva (SALW) ter trgovine z njim v Jugovzhodni Evropi**1. Uvod in cilji**

Zaradi velikega kopičenja osebnega in lahkega orožja ter zalog streliva v Jugovzhodni Evropi v preteklosti, nezadostnega števila varnih skladišč in še vedno pomanjkljivih zmogljivosti za njihovo popolno varnost predstavljajo države v regiji precejšnjo skrb in pomemben izziv v strategiji Evropske unije za boj proti nedovoljenemu kopičenju osebnega in lahkega orožja (SALW) in pripadajočega streliva ter trgovini z njim. Pomemben del v prizadevanjih za izpolnitev ciljev strategije EU glede SALW je tako nadaljevanje prejšnje podpore Unije v boju proti grožnji, ki jo predstavljata širjenje SALW in nedovoljena trgovina z njim v Jugovzhodni Evropi in iz tega območja.

Skupni cilj projekta je spodbujanje mednarodnega miru in varnosti s stalno podporo prizadevanjem za zmanjšanje grožnje, ki jo predstavljata kopičenje SALW in pripadajočega streliva ter nedovoljena trgovina z njim v Jugovzhodni Evropi. Zlasti se bo s projektom zmanjšala razpoložljivost presežka SALW in pripadajočega streliva, izboljšala varnost skladišč, izboljšalo sledenje orožja na podlagi povečane registracije in označevanja, izboljšal prenos informacij in znanja ter povečalo ozaveščanje o grožnji, ki jo predstavlja SALW. Program bo poleg tega deloval v okviru Sveta za regionalno sodelovanje in tako prispeval k stabilnosti v Jugovzhodni Evropi.

Zlasti na podlagi uspešnega izvajanja Sklepa Sveta 2010/179/SZVP in v skladu s strategijo EU glede SALW je torej cilj tega nadaljevalnega projekta dodatno okrepiti nacionalne nadzorne sisteme in nadaljevati s spodbujanjem regionalnih mehanizmov, ki vodijo k multilateralizmu, in tako preprečiti dobavo in destabilizirajoče širjenje SALW in pripadajočega streliva. Poleg tega bo za zagotovitev celovitejše regionalne razsežnosti ta nadaljevalni projekt v regionalne procese nadzora nad SALW vključil tudi Republiko Moldavijo in Kosovo (*), da se zagotovi resnično celovit, regionalni pristop k dolgoročnim učinkom in trajnostjo.

2. Izbor izvajalske agencije in usklajevanje z drugimi zadevnimi finančnimi pobudami

SEESAC je skupna pobuda Programa Združenih narodov za razvoj in Sveta za regionalno sodelovanje (naslednik Pakta stabilnosti za Jugovzhodno Evropo) in je kot takšen kontaktna točka za dejavnosti, povezane s SALW v Jugovzhodni Evropi. SEESAC je kot izvršna roka regionalnega izvedbenega načrta Jugovzhodne Evrope za boj proti širjenju osebnega in lahkega orožja (SALW) več kot 11 let sodeloval z nacionalnimi zainteresiranimi stranmi v Jugovzhodni Evropi pri izvajanju celostnega pristopa k nadzoru nad SALW na podlagi izvrševanja širokega spektra dejavnosti, vključno s kampanjami za ozaveščanje in zbiranje SALW, upravljanjem zalog, zmanjšanjem presežka, izboljšanjem zmogljivosti za označevanje in sledenje ter izboljšanim nadzorom nad izvozom orožja. Na ta način je SEESAC pridobil edinstveno zmogljivost in izkušnje pri izvajanju regionalnih intervencij, ki vključujejo več zainteresiranih strani, ob upoštevanju skupnega političnega in gospodarskega ozadja držav v regiji, pri tem pa zagotovil nacionalno in regionalno odgovornost in dolgoročno trajnost svojih ukrepov ter se uveljavil kot glavni regionalni organ na področju nadzora nad SALW.

Z vsemi zadevnimi akterji in organizacijami je vzpostavil dvostranske in večstranske načine komuniciranja. SEESAC je hkrati tudi sekretariat regionalne usmerjevalne skupine Jugovzhodne Evrope za osebno in lahko orožje (RSG) ter član usmerjevalnega odbora za pobudo regionalnega pristopa k zmanjšanju zalog (RASR), kateremu je v preteklosti tudi predsedoval. SEESAC se redno udeležuje vseh zadevnih regionalnih forumov, kot so letna srečanja ministrov za pravosodje in notranje zadeve EU–Zahodni Balkan, proces NATO za izmenjavo strukturnih informacij o SALW, proces na ravni ministrstev za obrambo v Jugovzhodni Evropi (SEDM). Ima široko mrežo formalnih in neformalnih partnerstev z organizacijami, kot so RACVIAC (regionalni center za pomoč pri preverjanju in izvajanju nadzora nad orožjem) – center za varnostno sodelovanje, forum OVSE za varnostno sodelovanje (FSC). Redni usklajevalni sestanki z drugimi agencijami Združenih narodov, kot so UNODC in UNODA, so organizirani v okviru usklajevalnih ukrepov ZN v zvezi z osebnim orožjem (CASA) ter drugih mehanizmov. SEESAC je tako postal regionalno središče za širok spekter vprašanj, povezanih z reformo varnostnega sektorja, s posebnim poudarkom na nadzoru

(*) To poimenovanje ne vpliva na stališče o statusu ter je v skladu z RVSN 1244 (1999) in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

nad SALW in upravljanju zalog. Sedež SEESAC je v Beogradu, trenutno pa deluje v celotni Jugovzhodni Evropi, z dejavnostmi v Albaniji, Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem, v Republiki Moldaviji, Črni gori, Srbiji in Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji. Regionalna odgovornost se zagotavlja v okviru Sveta za regionalno sodelovanje ter regionalne usmerjevalne skupine za SALW, kjer predstavniki vseh držav Jugovzhodne Evrope določajo strateško usmeritev, pobude in zahteve za dejavnosti SEESAC.

Reševanje skupnih problemov v okviru regionalnih pobud se je v Jugovzhodni Evropi izkazalo za koristno, ne le zaradi izmenjave bistvenih informacij in spodbujanja zdravega regionalnega tekmovanja, ki ga sproža, temveč tudi zaradi prispevanja k doslednim in lahko izmerljivim rezultatom, ki so posledica celostnega izvajanja. Sodelovanje SEESAC v vseh zadevnih regionalnih procesih in pobudah (kot so SEDM, RASR in RACVIAC) zagotavlja pravočasno in odprto izmenjavo informacij, močno ozaveščenost o razmerah in potreben predogled za zagotovitev izvajanja, ki se ne bo prekrivalo in je v skladu s trenutnimi potrebami vlad in regij ter razvojnimi trendi.

Vse dejavnosti SEESAC temeljijo na zbranih referenčnih podatkih, njegovo ukrepanje pa na predhodno pridobljenih odobritvah in politični podpori nacionalnih zainteresiranih strani. Pri prejšnjih projektih, ki jih je financirala Unija, je v veliki meri izvedel načrtovane dejavnosti in dosegel trajnostne rezultate z razvojem in spodbujanjem nacionalne odgovornosti pri svojih projektih in dejavnostih, spodbujanjem regionalnega usklajevanja, izmenjavo izkušenj in najboljših praks ter regionalnimi raziskavami. Zaradi strokovnega znanja in poglobljenega poznavanja regionalnih zadev ter ustreznih zainteresiranih strani na področju SALW je najprimernejši partner za izvajanje tega ukrepa.

Projekt tudi dopolnjuje vzporedno pobudo SEESAC o nadzoru prenosa orožja, s katero naj bi se na podlagi boljše preglednosti in regionalnega sodelovanja povečala zmogljivost za nadzor nad trgovino z orožjem ⁽¹⁾. Kar zadeva Bosno in Hercegovino, projekt dopolnjuje dva druga projekta, zlasti:

- projekt EXPLODE, ki se financira iz kratkoročne komponente instrumenta EU za stabilnost, izvaja pa ga urad UNDP v Sarajevu v partnerstvu z misijo OVSE v Bosni in Hercegovini, s katerim naj bi se zmanjšale zaloge nezanesljivega streliva in povečala varnost skladišč, kar bi izboljšalo varnost prebivalcev Bosne in Hercegovine;
- projekt SECUP Bosna in Hercegovina za varnostno nadgradnjo skladišč streliva in orožja, ki ga skupaj izvajata misija OVSE v BiH in Ministrstvo za obrambo Bosne in Hercegovine, pri čemer EUFOR zagotavlja strokovno tehnično svetovanje ter spremlja vidike varnosti in zaščite pri izvajanju projekta; SEESAC se bo redno povezoval z EUFOR Althea, misijo OVSE v Bosni in Hercegovini in uradom UNDP v Sarajevu, da zagotovi nenehno usklajevanje in dopolnjevanje z navedenimi projekti ter s tekočimi prizadevanji mednarodne skupnosti za reševanje vprašanja presežka zaloga konvencionalnega streliva v lasti Ministrstva za obrambo BiH, tudi glede morebitnih prihodnjih načrtov za kampanjo zbiranja nezakonitega konvencionalnega orožja v Bosni in Hercegovini.

V zvezi z drugimi državami, vključenimi v ta projekt, bo SEESAC svoje delo usklajeval z naslednjimi prizadevanji v okviru mednarodne pomoči:

- V Črni gori je projekt MONDEM, ki se v partnerstvu z OVSE vodi v okviru Programa Združenih narodov za razvoj, oblikovan z namenom zmanjšanja tveganj širjenja orožja, in sicer z razvojem varne in varovane infrastrukture za skladiščenje konvencionalnega streliva in sistemov upravljanja z njim, zmanjšanja tveganj eksplozij za skupnosti na podlagi okolju prijazne demilitarizacije, uničenja strupenih nevarnih odpadkov (tekoče raketno gorivo) in podpore obrambni reformi z uničenjem omejene količine sistemov težkega orožja, ki jih je določilo Ministrstvo za obrambo Črne gore.
- Na Kosovu (*) je bil projekt KOSSAC prvotno zasnovan za zmanjšanje oboroženega nasilja na Kosovu (*) in povečanje varnosti skupnosti, skozi leta pa se je oblikoval v celovit projekt za preprečevanje oboroženega nasilja s močnim poudarkom na reformi varnostnega sektorja in razvoju zmogljivosti.

⁽¹⁾ Komponento nadzora prenosa orožja financira Ministrstvo za zunanje zadeve Kraljevine Norveške, izvaja pa jo SEESAC.

- V Srbiji je projekt CASM, ki ga financirata Program Združenih narodov za razvoj in Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi, namenjen izboljšanju varnosti in zaščite predhodno določenih skladiščnih mest konvencionalnega streliva in odstranitvi prijavljenih presežkov streliva.

SEESAC se poleg tega redno povezuje z OVSE, NATO in norveškim programom pomoči (*Norwegian Peoples Aid*) ter z drugimi zadevnimi akterji zaradi dopolnjevanja ukrepov, pravočasnosti ukrepanja in stroškovne učinkovitosti pri uporabi sredstev.

3. Opis projekta

Z izvajanjem projekta se bosta izboljšali varnost in stabilnost v Jugovzhodni Evropi in zunaj nje, saj je usmerjen v boj proti širjenju osebnega in lahkega orožja in pripadajočega streliva ter nedovoljeni trgovini z njim. Projekt bo neposredno prispeval k izvajanju varnostne strategije EU, strategije EU glede SALW, akcijskega programa ZN, mednarodnega instrumenta za izsleditev in protokola ZN o strelnem orožju ter bo predvsem okrepil regionalno sodelovanje v boju proti grožnji, ki jo predstavlja širjenje SALW in pripadajočega streliva. S projektom se bo(-do) predvsem:

- izboljšala varnost in upravljanje zalog SALW zaradi izboljšanja skladišč;
- z uničenjem zmanjšale presežne in zasežene zaloge SALW in pripadajočega streliva;
- izboljšale zmogljivosti za označevanje, sledenje in evidentiranje SALW;
- okrepilo regionalno sodelovanje in izmenjava informacij;
- zmanjšalo število nedovoljenega orožja v lasti prebivalstva, in sicer na podlagi kampanj ozaveščanja in zbiranja orožja.

Projekt geografsko obsega Jugovzhodno Evropo, pri čemer so neposredni upravičenci projekta Albanija, Bosna in Hercegovina, Kosovo (*), Republika Moldavija, Črna gora, Srbija in Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija.

3.1. Večja varnost zalog na podlagi izboljšane infrastrukture in razvoja zmogljivosti

Cilj

Ta dejavnost bo z izboljšanjem varnostnih določb in upravljanjem zalog za hrambo konvencionalnega orožja in zalog streliva zmanjšala grožnjo širjenja osebnega in lahkega orožja in pripadajočega streliva ter nedovoljene trgovine z njim v Bosni in Hercegovini, na Kosovu (*), v Republiki Moldaviji, Črni gori, Srbiji in Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji.

Opis

Uspešno izvajanje Sklepa Sveta 2010/179/SZVP z dvodelnim pristopom: (1) izboljšanje varnosti skladiščnih mest v treh državah ⁽¹⁾ in (2) krepitev zmogljivosti osebja z nalogo upravljanja zalog ⁽²⁾ je bistveno izboljšalo varnostne določbe in zmanjšalo tveganje neželenega širjenja zalog SALW in pripadajočega streliva. Na podlagi teh dosežkov se bo z drugo fazo projekta nadalje izboljšala varnost hrambe orožja in streliva v Jugovzhodni Evropi, in sicer z dodatno posebno tehnično in infrastrukturno pomočjo v skladu z mednarodnimi najboljšimi praksami in standardi. Dejavnosti projekta bodo pomagale ministrstvu za obrambo v Bosni in Hercegovini, Republiki Moldaviji, Črni gori in Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji ter ministrstvu za notranje zadeve Republike Srbije, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije in Kosova (*) pri nabavi in namestitvi potrebne opreme za zaščito zalog orožja in streliva. Poleg tega bo po potrebi zagotovljeno usposabljanje osebja, odgovornega za upravljanje zalog. Kraji, na katerih bo izboljšana varnost, bodo določeni na podlagi ocene prednostnih nalog ter varnostnih tveganj, ki jih predstavljajo.

⁽¹⁾ Na Hrvaškem se je varnost glavnega skladišča za orožje „MURAT“ v lasti Ministrstva za notranje zadeve izboljšala z namestitvijo video nadzora; v Bosni in Hercegovini je bilo nameščenih 41 varnostnih vrat, okrepljena je bila varnost na štirih skladiščnih mestih Ministrstva za obrambo za SALW in pripadajoče strelivo; v Črni gori je bila varnost skladišča streliva „TARAS“ v lasti Ministrstva za obrambo zvišana na raven mednarodnih varnostnih standardov.

⁽²⁾ Pripravljen je bil tečaj za upravljanje zalog, ki se ga je udeležilo skupaj 58 uradnikov na operativni ravni iz ministrstev za obrambo, oboroženih sil in ministrstev za notranje zadeve iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, Črne gore in Srbije.

V projektu so predvidene zlasti naslednje dejavnosti:

- Bosna in Hercegovina: varnostna nadgradnja skladišč streliva in konvencionalnega orožja v lasti Ministrstva za obrambo z namestitvijo in/ali prenovo varnostnih ograj in osvetljave, alarmnimi sistemi zoper vsiljivce, sistemom televizijskih kamer zaprtega kroga (CCTV) ter telekomunikacijsko opremo, kar bo dopolnjevalo dejavnosti UNDP in OVSE v zvezi z varnostjo zalog.
- Kosovo (*): izboljšanje zmogljivosti policijskega oddelka v zvezi z upravljanjem zalog na podlagi usposabljanja in ocene trenutnega stanja. Prenova manjšega lokalnega skladišča SALW in streliva.
- Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija: varnostna nadgradnja centralnega skladišča Ministrstva za notranje zadeve (Orman) z nabavo varnostne opreme in izvajanjem infrastrukturnih nadgraditev, vključno s prenovo varnostne ograje; oprema CCTV in osvetljava ter nova varnostna vrata za skladiščne zgradbe. Varnostna nadgraditev centralnega skladišča oboroženih sil Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije z nabavo in namestitvijo video nadzora ter izboljšanjem varnosti območja in zgradbe s popravilom ograj, namestitvijo novih vhodov in prenovo varnostnih vrat skladišča.
- Republika Moldavija: varnostne nadgradnje v centralnem skladišču orožja in streliva Ministrstva za notranje zadeve, vključno z namestitvijo varnostnih ograj, vhodnih nadzornih sistemov, in nabava elektronskega registra orožja.
- Črna gora: fizične izboljšave skladišča streliva Brezovik, vključno s splošnimi izboljšavami varnostne infrastrukture skladišča. Oblikovanje centralnega registra skladiščenega orožja in streliva.
- Srbija: varnostna nadgradnja glavnega skladišča SALW Ministrstva za notranje zadeve, vključno z video nadzorom in nadzorom dostopa.
- Regionalno usposabljanje o upravljanju zalog: se izvede tako na regionalni (letno) kot na nacionalni ravni (po potrebi).

Kazalniki rezultatov in izvajanja projekta:

Projekt bo pripomogel k izboljšanju varnosti v Jugovzhodni Evropi, saj se bo zmanjšalo tveganje nedovoljene trgovine, in sicer s:

- povečanjem varnosti skladišč SALW v BiH (4), na Kosovem (*) (1), v Republiki Moldaviji (2), Črni gori (1), Srbiji (1) in Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji (2) z izmerljivimi varnostno usmerjenimi nadgradnjami infrastrukture;
- povečanjem zmogljivosti osebja za varovanje zalog z usposabljanjem vsaj 60 članov osebja iz držav upravičenk na treh delavnicah in usmerjenim usposabljanjem na nacionalni ravni.

3.2. Zmanjšanje zalog z uničenjem SALW in streliva

Cilj

Povečati varnost in zmanjšati tveganje širjenja z občutnim zmanjšanjem števila presežnega konvencionalnega orožja in streliva v skladiščih.

Opis

Kot nadgradnja uspeha iz prejšnje faze, v kateri se je nadziralo uničenje skupno 78 366 kosov orožja (45 275 v Srbiji in 33 091 na Hrvaškem), in da bi se še dodatno zmanjšal presežek SALW v državnih institucijah in pri civilistih ter tako zmanjšalo tveganje preusmerjanja tega orožja ali nedovoljene trgovine z njim, bo v okviru projekta odstranjenih do 165 000 kosov SALW, in sicer bo več dejavnosti uničenja izvedenih v naslednjih državah:

- Albaniji (do 120 000 kosov)
- Bosna in Hercegovina (do 4 500 kosov)
- na Kosovem (*) (do 2 500 kosov)
- Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji (do 1 500 kosov)
- Republiki Moldaviji (do 2 500 kosov)

— Črni gori (do 4 000 kosov)

— Srbiji (do 30 000 kosov)

V Albaniji je treba rezultate, dosežene z odstranitvijo presežnega streliva v lasti ministrstva za obrambo, dopolniti z uničenjem SALW, pri čemer se zlasti upošteva količina odvečnih zalog in težavnost njegove zaščite. V Srbiji je treba rezultate, dosežene na podlagi Sklepa Sveta 2010/179/SZVP, okrepiti z nadaljnjo odstranitvijo presežnega in zaseženega orožja; bistveno pa je, da se podobni ukrepi začnejo izvajati tudi v drugih državah, s čimer bi se znatno zmanjšalo tveganje širjenja presežnega orožja in nedovoljene trgovine z njim. V okviru projekta bo poleg tega izvedeno uničenje presežnega in zaseženega eksploziva in streliva za SALW v lasti ministrstev za notranje zadeve in ministrstev za obrambo.

Kazalniki rezultatov/izvajanja projekta:

Rezultat projekta bo občutno manjše tveganje širjenja SALW, saj se bo zmanjšalo število presežnega in zaseženega osebnega in lahkega orožja, eksploziva in streliva v skladiščih v Albaniji, Bosni in Hercegovini, na Kosovem (*), v Republiki Moldaviji, Črni gori, Srbiji in Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji:

— uničenih skupno do 165 000 kosov konvencionalnega orožja;

— demilitarizirano in uničeno skupno do 12 442 kosov streliva in eksploziva, za katerega obstaja tveganje širjenja.

3.3. Boljše označevanje, sledenje in registracija SALW

Cilj

Izboljšati zmogljivosti za označevanje in sledenje z zagotavljanjem podpore vzpostavitvi ali razširitvi obstoječih elektronskih sistemov za registracijo in evidentiranje orožja v Jugovzhodni Evropi.

Opis

Ta del projekta podpira krepitev učinkovite pravne države ter omejevanje, registracijo in merjenje količin SALW in povpraševanja po njem. Projekt je oblikovan v skladu z akcijskim programom ZN, mednarodnim instrumentom za izsleditev, protokolom ZN o strelnem orožju, Direktivo Sveta 91/477/EGS in Skupnim stališčem 2008/944/SZVP, zato bo tudi spodbujal njihovo izvajanje, in sicer z izboljšanjem zmogljivosti držav v Jugovzhodni Evropi za označevanje, sledenje in evidentiranje orožja; poseben poudarek bo na izboljšanju zmogljivosti nacionalnih organov za evidentiranje zakonitega orožja v posesti civilistov s podporo razširitvi in digitalizaciji takih sistemov. Obenem bo izboljšana zmogljivost za označevanje, sledenje in balistično analizo orožja.

V okviru projekta bo pozornost namenjena zagotavljanju usklajevanja in dopolnjevanja dejavnosti ZN in EU v okviru nacionalnih, regionalnih in tematskih programov, pri vseh dejavnostih v okviru tega cilja pa se bo poskušala doseči visoka stopnja sinergije in dopolnjevanja s pobudami Interpola (iARMS) in Europolu na tem področju.

Projekt bo podpiral povečanje zmogljivosti za označevanje, sledenje in evidentiranje SALW v Jugovzhodni Evropi s kombiniranjem usposabljanja in pomoči na tehnični ravni, kar bo še okrepljeno z normativno in institucionalno analizo:

— Albanija: zagotovljena bo podpora albanski državni policiji pri razvoju in uporabi centralnega elektronskega registra orožja, in sicer zasnova sistema, nabava in namestitve potrebne strojne opreme ter zagotavljanje usposabljanja osebja.

— Bosna in Hercegovina: projekt bo podpiral državno varnostno-preiskovalno agencijo (SIPA) pri njenih nadaljnjih prizadevanjih in doseganju rezultatov pri uveljavljanju neširjenja SALW, in sicer z izboljšanjem tehničnih zmogljivosti pri preiskovanju in izvrševanju nadzora nad SALW.

— Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija: izvajalo se bo sodelovanje z nacionalnimi organi za dodatno izboljšanje obstoječega sistema za registracijo orožja s posodobitvijo programske opreme, da se vključi orožje v lasti varnostnih sil, in dodatnim usposabljanjem osebja, da bo strelno orožje evidentirano v skladu z zakonodajo.

- Kosovo (*): izvajalo se bo sodelovanje s kosovsko policijsko službo, da se oblikujejo standardni operativni postopki in zagotovi usposabljanje za njihovo izvajanje. Obenem bodo v sodelovanju z zadevnimi organi potekala prizadevanja za določitev strukture nedovoljene trgovine s SALW, da se opredelijo glavna območja tveganja.
- Srbija: projekt bo podpiral krepitev tehničnih zmogljivosti balističnega laboratorija na ministrstvu za notranje zadeve za označevanje in sledenje orožja in streliva, in sicer z nabavo specializirane opreme in zagotavljanjem usposabljanja.

Na regionalni ravni:

- projekt bo podpiral vzpostavitev regionalne mreže strokovnjakov za strelno orožje v Jugovzhodni Evropi in organiziranih bo največ šest regionalnih delavnic, da bi se povečala izmenjava znanja;
- mrežo bo podpirala spletna platforma za enostavnejšo izmenjavo znanja in informacij;
- SEESAC bo tesno sodeloval z družbo Conflict Armament Research (CAR) za enostavnejšo izmenjavo informacij o nedovoljenem orožju med SEESAC, regionalno mrežo strokovnjakov za strelno orožje in projektom iTrace v okviru CAR;
- izvedena bo študija izvedljivosti, ki bo opredelila pravne in tehnične možnosti za tesnejšo in bolj institucionalizirano izmenjavo podatkov o sledenju in balistiki.

Kazalniki rezultatov/izvajanja projekta:

- vzpostavljen centraliziran elektronski register orožja v Albaniji;
- izboljšane tehnične zmogljivosti državne varnostno-preiskovalne agencije v Bosni in Hercegovini za sledenje in preiskovanje SALW in streliva;
- posodobljen elektronski register orožja v Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji, da se vključi orožje v lasti varnostnih sil; vsaj 25 uslužbencev usposobljenih za nove pogoje;
- oblikovani standardni operativni postopki za označevanje, sledenje in evidentiranje SALW za kosovsko (*) policijo; zaključena študija, s katero se opredeli struktura nedovoljene trgovine;
- izboljšane tehnične zmogljivosti balističnega laboratorija na srbskem ministrstvu za notranje zadeve za sledenje orožja in streliva;
- vzpostavljena in delujoča regionalna mreža strokovnjakov za strelno orožje; izvedenih šest delavnic;
- vzpostavljena spletna platforma za enostavnejšo izmenjavo znanja in informacij v okviru regionalne mreže strokovnjakov za strelno orožje;
- izboljšana izmenjava informacij med SEESAC, regionalno mrežo strokovnjakov za strelno orožje in projektom iTrace;
- izvedena študija izvedljivosti o povezavi sistemov registracije.

3.4. Regionalno sodelovanje pri ozaveščanju, izmenjavi informacij in prenosu znanja

Cilj

Še povečati zmogljivosti za boj proti grožnji, ki jo predstavljata SALW in pripadajoče strelivo v Jugovzhodni Evropi, s spodbujanjem in omogočanjem enostavnejšega širjenja znanja, izmenjave informacij in ozaveščanja s tesnejšim regionalnim sodelovanjem.

Opis

Projekt bo povečal zmogljivosti nacionalnih komisij za SALW in zadevnih institucij, ki se ukvarjajo z nadzorom nad orožjem, in sicer z zagotavljanjem tehnične pomoči in razvojem zmogljivosti, hkrati pa bo omogočena enostavnejša izmenjava informacij. V okviru projekta bo potekalo tesno sodelovanje z institucijami pri opredeljevanju njihovih potreb in razvoju nujnih podpornih orodij, da se jim omogoči nadaljnja krepitev njihovih zmogljivosti za nadzor nad konvencionalnim orožjem in pripadajočim strelivom. Obenem bo projekt vzpostavil in omogočil enostavnejši postopek izmenjave informacij na regionalni ravni; vzpostavljena bo povezava med predstavniki nacionalnih komisij za SALW in institucij, ki se ukvarjajo z nadzorom nad orožjem, da bi se izboljšalo regionalno sodelovanje in izmenjava znanja. Postopek izmenjave informacij na regionalni ravni bo obsegal naslednje elemente:

- uradna regionalna srečanja nacionalnih komisij za SALW dvakrat letno;
- formalizirano zbiranje pridobljenih izkušenj na področju nadzora nad SALW v Jugovzhodni Evropi;
- pripravo pregleda nacionalnih zakonodaj o SALW v Jugovzhodni Evropi; informativna gradiva in druge proizvode znanja, potrebne za učinkovito izvajanje nadzora nad SALW;
- pripravo regionalne študije o vplivu SALW na nasilje v družini in seksistično nasilje;
- vzpostavitev spletne platforme za izmenjavo znanja in spletnega portala, ki bosta omogočila redno izmenjavo znanja in izkušenj v zvezi s projekti, dejavnostmi in ukrepi na področju nadzora nad SALW;
- spodbujanje dvostranske izmenjave informacij z organizacijo študijskih obiskov in izmenjav strokovnjakov.

Formalizirano zbiranje pridobljenih izkušenj in oblikovanje baze znanja bosta dodatno izboljšala zmogljivosti držav v Jugovzhodni Evropi za zasnovo, pripravo in izvajanje dejavnosti nadzora nad SALW, hkrati pa se bo njihovo znanje izvažalo v druge regije. Številne na ta način pridobljene izkušnje v Jugovzhodni Evropi se bodo lahko uporabile tudi drugod po svetu.

Kazalniki rezultatov/izvajanja projekta:

Boljše regionalno sodelovanje pri boju proti grožnji, ki jo predstavljata obsežno kopičenje SALW in pripadajočega streliva ter nedovoljena trgovina z njim, ki se zagotovi z:

- organizacijo največ šestih uradnih srečanj komisij za SALW;
- omogočanjem enostavnejšega dvostranskega širjenja znanja in izmenjave informacij;
- po potrebi z razvojem nacionalnih strategij glede SALW;
- izvajanjem usposabljanj na nacionalni ravni in gradnjo zmogljivosti na podlagi ocene potreb;
- boljšo ozaveščenostjo o vplivu SALW na nasilje v družini in seksistično nasilje; v ta namen se pripravi in promovira regionalna študija.

Povečane zmogljivosti nacionalnih komisij za SALW in drugih institucij, ki se ukvarjajo z nadzorom nad orožjem, in sicer z:

- vzpostavitev platforme za izmenjavo znanja;
- objavo pregleda zakonodaj o nadzoru nad orožjem in formaliziranim zbiranjem pridobljenih izkušenj z nadzorom nad SALW v Jugovzhodni Evropi;
- zagotavljanjem tehničnega svetovanja.

3.5. Kampanje zbiranja in ozaveščanja

Cilj

Povečati varnost in zmanjšati grožnjo nedovoljene trgovine s SALW in pripadajočim strelivom, in sicer s:

- podporo pri zbiranju nezakonitega in neželenega orožja, eksplozivnih naprav in sredstev ter povezanega streliva pri prebivalcih držav Jugovzhodne Evrope;
- pomočjo pri legalizaciji orožja v posesti civilistov z njegovo registracijo;
- ozaveščanjem o nevarnosti, ki jo predstavlja posedovanje nedovoljenega orožja.

Opis

V prvi fazi projekta (Sklep Sveta 2010/179/SZVP) je na Hrvaškem leto dni in pol potekala kampanja zbiranja in ozaveščanja, pri čemer je bilo zbranih 1 753 kosov orožja, 16 368 kosov nedovoljenega kasetnega orožja, 818 153 kosov streliva in 620 kg eksploziva, poleg tega pa se je povečala ozaveščenost javnosti. V Srbiji je SEESAC s pomočjo inovativne kampanje ozaveščanja, pri kateri se uporablja spletna platforma, zbral dragocene informacije o splošnem odnosu do SALW in o njegovi prisotnosti. Druga faza projekta, bogatejša za izkušnje iz teh kampanj, se bo osredotočila na tri dejavnosti, ki se medsebojno dopolnjujejo:

- zasnovno in izvedbo kampanj zbiranja, ki bodo temeljile na ciljno usmerjenih ukrepih za večjo ozaveščenost, tako da se bodo ustrezno razširjale podrobnosti o legalizaciji in prostovoljni predaji nezakonitega strelnega orožja;
- oblikovanje in izvajanje dejavnosti ozaveščanja o nevarnosti, ki jo predstavlja posedovanje nedovoljenega strelnega orožja, streliva in eksploziva;
- uporabo inovativnih orodij, kot je črpanje podatkov iz množic, da se pridobijo informacije o nezakonitem posedovanju strelnega orožja in poveča ozaveščenost javnosti o grožnji, ki jo predstavlja nedovoljeno orožje.

Kazalniki rezultatov/izvajanja projekta:

Projekt bo okrepil varnost v Jugovzhodni Evropi z zmanjšanjem števila kosov nedovoljenega orožja v lasti prebivalcev:

- zmanjšanje števila kosov orožja, eksplozivnih sredstev, streliva in eksplozivnih naprav v lasti civilistov;
- ozaveščanje s pripravo in izvedbo kampanj v najmanj šestih državah.

4. Upravičenci

Neposredni upravičenci projekta bodo nacionalne institucije, pristojne za nadzor nad SALW v Jugovzhodni Evropi. Kar zadeva upravljanje zalog, bosta razvoj zmogljivosti in izboljšana infrastruktura na skladiščih koristna za ministrstva za obrambo Bosne in Hercegovine, Republike Moldavije, Črne gore, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, pa tudi za ministrstva za notranje zadeve Kosova (*), Republike Moldavije, Srbije in Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije. Neposredni upravičenci prizadevanj za zmanjšanje zalog bodo ministrstva za notranje zadeve Bosne in Hercegovine, Kosova (*), Republike Moldavije, Črne gore, Srbije in Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije ter ministrstva za obrambo Albanije, Bosne in Hercegovine, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije in Republike Moldavije. Neposredni upravičenci povečanja zmogljivosti za označevanje, sledenje in evidentiranje SALW bodo ministrstva za notranje zadeve Albanije, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, Kosova (*) in Srbije ter državna varnostno-preiskovalna agencija v Bosni in Hercegovini, medtem ko bodo preostala ministrstva za notranje zadeve imela koristi od regionalne mreže strokovnjakov za strelno orožje. Poleg tega pa bodo usposabljanje in izmenjava informacij ter regionalno sodelovanje koristni za nacionalne komisije za SALW in druge institucije, pristojne za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem v Jugovzhodni Evropi.

Predlagane dejavnosti so popolnoma skladne z nacionalnimi prednostnimi nalogami v zvezi z nadzorom nad SALW; potrdili so jih tudi ustrezni nacionalni organi za nadzor nad SALW, s čimer so pokazali svojo podporo in zavezanost doseganju rezultatov projekta.

Posredne koristi od projekta bo imelo tudi splošno prebivalstvo držav Jugovzhodne Evrope in EU, ki je izpostavljeno tveganju zaradi splošnega širjenja SALW, saj se bo to tveganje zmanjšalo.

5. Prepoznavnost EU

SEESAC bo sprejel vse ustrezne ukrepe za objavo dejstva, da je zadevno dejavnost financirala Evropska unija. Ti ukrepi se bodo izvajali v skladu s priročnikom o komunikaciji in prepoznavnosti v okviru zunanjega delovanja Unije, ki ga je pripravila in objavila Evropska komisija. SEESAC bo tako zagotovil prepoznavnost prispevka EU z ustreznim trženjem in oglaševanjem, pri čemer bo izpostavljena vloga Unije in zagotovljena preglednost njenih ukrepov ter informiranje o razlogih za sklep, podpori Unije sklepu in rezultatih tovrstne podpore. Na gradivu, pripravljenem v okviru projekta, bo na vidnem mestu prikazana zastava Unije v skladu s smernicami Unije za ustrezno uporabo in prikaz zastave.

Zaradi zelo različnega obsega in narave načrtovanih dejavnosti se bodo uporabljala razna promocijska orodja, med drugim: tradicionalni mediji, spletno mesto, družbeni mediji, informacijsko in promocijsko gradivo, vključno z infografikami, letaki, bilteni, sporočili za javnost, po potrebi pa tudi druga. Objave, javni dogodki, kampanje, oprema in gradbena dela, izvedeni v okviru projekta, bodo ustrezno označeni. Da bi z ozaveščanjem različnih nacionalnih vlad in javnosti, mednarodne skupnosti, lokalnih in mednarodnih medijev dosegli še večji učinek, bo vsaka ciljna skupina projekta nagovorjena v ustreznem jeziku.

6. Trajanje

Na podlagi izkušenj pri izvajanju Sklepa Sveta 2010/179/SZVP in ob upoštevanju regionalne razsežnosti projekta, števila upravičencev, pa tudi števila in kompleksnosti načrtovanih dejavnosti, je časovni okvir za izvedbo določen na 36 mesecev.

7. Splošna struktura

Za tehnično izvedbo tega ukrepa je pristojen SEESAC, regionalna pobuda, ki deluje pod mandatom Programa Združenih narodov za razvoj in Sveta za regionalno sodelovanje, naslednika Pakta stabilnosti za Jugovzhodno Evropo. SEESAC deluje kot izvršna roka v okviru regionalnega načrta za izvajanje na področju boja proti širjenju osebnega in lahkega orožja (SALW) in kot tak deluje kot kontaktna točka za vse dejavnosti, povezane s SALW v Jugovzhodni Evropi.

SEESAC bo v celoti odgovoren za izvajanje dejavnosti projekta in tudi za izvedbo projekta. Projekt bo predvidoma trajal 3 leta (36 mesecev), predvideni skupni proračun za projekt pa je 14 335 403 EUR, pri čemer je zagotovljeno sofinanciranje z Norveške.

8. Partnerji

SEESAC bo neposredno izvajal ukrep v tesnem sodelovanju z ministrstvi za obrambo Albanije, Bosne in Hercegovine, Republike Moldavije, Črne gore, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije; z ministrstvi za notranje zadeve Albanije, Bosne in Hercegovine, Kosova (*), Republike Moldavije, Črne gore, Srbije, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije in državno varnostno-preiskovalno agencijo v BiH; pa tudi z nacionalnimi komisijami za SALW v Albaniji, Bosni in Hercegovini, na Kosovu (*), v Republiki Moldaviji, Črni gori, Srbiji in Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji.

Ta ukrep je del širšega programa za nadzor nad orožjem na Zahodnem Balkanu, dopolnjujeta pa ga projekt za nadzor nad izvozom orožja, ki ga financira Ministrstvo za zunanje zadeve Kraljevine Norveške, in program za razvoj zmogljivosti za upravljanje zalog streliva v Republiki Srbiji (CASM). Predvideni skupni proračun programa je 14 335 403 EUR, pri čemer prispevek Unije znaša največ 5 127 650 EUR, kar pokriva največ 35,77 % predvidenega skupnega proračuna. Prispevek Norveške znaša 411 689 EUR (3 140 000,00 NOK glede na veljavni menjalni tečaj ZN za junij 2013), kar pokriva 2,87 % skupnega proračuna programa. Prispevek upravičenca znaša 61,36 % skupnega proračuna programa.

9. Poročanje

Opisno in finančno poročanje bo pokrivalo celoten ukrep, opisan v zadevnem posebnem sporazumu o prispevku in pripadajočem proračunu, ne glede na to, ali ukrep v celoti financira ali sofinancira Komisija.

Vsako četrletje se predloži opisno poročilo o napredku, da se zabeleži in spremlja napredek pri doseganju ključnih rezultatov.

10. Ocena proračuna

Predvideni skupni stroški projekta, ki ga financira EU, znašajo 5 127 650 EUR.